

Gemeentegesprek n.a.v. de samenvatting van de preek over Jona 2, gehouden op dankdag voor gewas en arbeid, 1 november 2023 in de Nieuwe Kerk

- In het televisieprogramma ‘Hunted’ volg je als kijker de belevenissen van enkele koppels, die er alle mogelijke moeite voor doen om uit handen te blijven van een team dat de taak heeft om hen op te sporen. Vluchten kan niet voor de mensen van de opsporingsdienst.
- Het boek Jona vertelt over een boodschapper van God, die op de vlucht is. Jona merkt en ervaart dat het onmogelijk is om voor de HEERE God te vluchten. Maar: de HEERE God achtervolgt Jona niet als een hunter, een politieagent of rechercheur, die alles ziet en weet. De HEERE God komt achter Jona aan om aan Jona Zijn grote genade en liefde te laten blijken! In alle eerlijkheid: ik begrijp Jona wel, als hij op de vlucht slaat voor de opdracht, die hij krijgt.
- Op dit moment in het verhaal ontmoeten we Jona in de vis. In de loop van de geschiedenis zijn er talloze mensen geweest, die zich het hoofd hebben gebroken over de vraag wélke vis dit zou moeten zijn geweest. De Bijbeltekst vertelt alleen dat het een gróte vis is; dáár gaat het om in het boek Jona: alles is gróót in vergelijking tot de kleine boodschapper van God. Wanneer Jona opgeslokt is door de vis, begint hij te bidden. Dat is een ommekeer in het leven van Jona. Zó wordt het voor Jona het in het binnenste van de vis bid- en dankdag inéén.
- Wanneer we het gebed van Jona beluisteren, vallen een paar dingen op. In de eerste plaats is het opvallend, dat Jona heel goed bewust is van de ellende waarin hij zit. Jona begrijpt héél goed, dat hij op een dieptepunt in zijn leven terecht is gekomen. Dieper kan Jona niet zinken! Jona beseft óók heel goed, dat dit allemaal te maken heeft met zijn eigen schuld. Tegelijkertijd: Jona bidt tot *zijn* God. Wat Jona ook verkeerd heeft gedaan, hoe ver hij ook bij God vandaan is gevluht, de God van Israël blijft *zijn* God. Daarom spreekt Jona Hem ook aan met de Naam, waarmee Hij zichzelf bekend heeft gemaakt: HEERE! Jona wéét en ervaart óók dat de HEERE God hoort! Wanneer Jona roept, luistert de HEERE God naar zijn stem. De HEERE God verlangt ernaar dat we voor Zijn aangezicht komen, zijn liefdevolle ogen opzoeken.
- Het tweede dat opvalt aan het gebed van Jona is, dat zijn gebed bepaald niet origineel is. De woorden uit het gebedenboek van Israël liggen op zijn lippen. Jona maakt gebruik van de woorden uit de psalmen. Hij citeert Psalm 42 over de golven die over hem heen slaan. Hij citeert Psalm 50, over het brengen van offers in het heiligdom. Hij citeert Psalm 116 als het gaat over het roepen vanuit de benauwdheid en Psalm 130 als het gaat om het schreeuwen vanuit de diepte. Kennelijk kent Jona deze woorden en gebeden uit de traditie uit zijn hoofd. Daar zit voor ons een prachtige les in. De HEERE God legt ons juist de woorden van de psalmen op onze lippen, zodat we woorden kunnen bidden, wanneer we geen woorden meer hebben. Het ontbreekt ook ons vaak aan woorden. Wat moeten we bidden en danken?! De HEERE God legt ons zélf de woorden op de lippen, bijvoorbeeld met Psalm 13 of 88 of.....
- Het derde dat opvalt in het psalmgebed van Jona is, dat hij de HEERE God dankt. Wonderlijk is het, dat Jona dit uitroept, terwijl hij nog in de buik van de vis zit. Jona dankt voor de redding van zijn leven, terwijl hij nog midden in het donker zit! Dat mag ook voor ons een grote les zijn. Dankbaarheid begint niet pas, wanneer alle problemen zijn opgelost en wanneer het voorspoedig gaat in je leven, maar juist wanneer het nacht is. Zo belooft Jona op het dieptepunt van zijn leven om de HEERE God offers van dankbaarheid te brengen. Hij belijdt dat de redding van de HEERE is.
- Dát is ook onze belijdenis. Deze belijdenis, dat de redding van de HEERE is, krijgt diepte in de Heere Jezus Christus. In het Nieuwe Testament verwijst Jezus zélf naar Jona, wanneer Hij zegt, dat we geen ander teken krijgen dan het teken van Jona. Het verblijf van Jona in de buik van de vis is niet zomaar een verhaal, maar een teken. Het is een teken, dat wijst naar Jezus Christus. Zoals Jona drie dagen en nachten in de vis is geweest, zo is Jezus Christus drie dagen in het graf geweest. Zo is de geschiedenis van Jona in feite Paasevangelie.
- Aan het einde van het gebed wordt Jona uitgespuwd op het droge. Opnieuw krijgt hij de opdracht van de HEERE God om naar de grote stad Ninevé te gaan. Het is dan nog maar de vraag of Jona werkelijk veranderd is. Toch nemen we een voorbeeld aan het dankgebed van Jona.

Om verder te lezen:

E.K. Foppen, Jona (ISBN-13:978 90 73743 29 8)

Tim Keller, De onwillige profeet, Jona en het geheim van Gods genade (ISBN 978 90 5194 575 1)

Stefan Paas en Gert-Jan Roest, Komedie in vier bedrijven, Bijbelstudies over Jona (ISBN 978 90 239 7040 8)

Verhalen delen



- Wat raakte je in de (samenvatting van de) preek? Op welke manier heb je Gods boodschap voor je eigen leven verstaan?
- Jona zal zijn verblijf in de vis in eerste instantie zelf niet als redding hebben ervaren. Toch bleek deze vis later wel zijn redding te zijn. Herkent u zulke situaties? (*vraag overgenomen van Foppen*)
- Jona komt tot een prachtige belijdenis: het heil is van de HEERE. Probeer met eigen woorden aan elkaar te vertellen wat 'heil' en 'redding' voor jou inhoudt.

Bijbelstudie



- De 'psalm van Jona' is een samengesteld lied uit bekende psalmen. Vergelijk de tekst met (o.a.) Psalm 18, 42, 50, 116, 120 en 130. Waar zie je overeenkomsten? Wat betekent dit voor uw eigen gebedsleven?
- Vergelijk deze geschiedenis met Mattheus 12: 38-42. Wat is de diepe betekenis van Jona, die in de vis verblijft?
- In Jona 1: 17 staat dat de HEERE een grote vis beschikte. Er wordt méér beschikt door de HEERE. Wat precies? En wat betekent dit?
- Er is veel gespeculeerd over de vraag welke vis Jona zou hebben ingeslikt: een walvis of een potvis. De tekst spreekt over een 'grote vis'. Wat is er nog meer 'groot'? Wat betekent dit voor het verstaan van de geschiedenis?
- In Jona 2: 1 bidt Jona voor het eerst tot de HEERE God. Wat zegt het je dat de heidense scheepslieden wél tot de HEERE roepen (Jona 1: 14) terwijl Jona dat niet doet? Welke les kunnen we eruit trekken voor ons leven?
- Een woord dat in het hele boek voorkomt is 'afdalen'. In Jona 2: 6 daalde Jona af naar de diepste gronden van de bergen. Waar komt dit woord nog meer voor? Wat betekent deze 'afgang' van Jona voor onszelf?
- Wat betekent het dat Jona's gebed tot in Gods heilige tempel komt (Jona 2: 7)? Wat betekent het dat Jona zijn geloften wil inlossen? Ofwel: wat betekent het verlangen van Jona voor ons leven?

Beweging/ Dienen en Delen



- Jona weigert om Gods genade te delen met de inwoners van Ninevé. Herken je dat/ begrijp je dat? Zoek naar mogelijkheden om mensen, die niet direct tot je vriendenkring behoren (misschien zelfs vijanden zijn) te zegenen en te dienen.

Wereldkerk



Jona moest naar Ninevé, in het huidige Irak. Bedenk wat je als kring kunt betekenen voor christenen in deze regio.

Lied



Zing één van de aangehaalde psalmen (o.a. Psalm 42, 116, 130 en 139).

Gebed



Sluit de kring af met het lezen van een psalm als gebed. Bijvoorbeeld Psalm 13, 18, 88, 123 en bespreek wat het bidden met het gebedenboek van Israël met je doet en voor je betekent.